



Hoofdredacteur ESB,
Associate Professor RSM Erasmus University
a.jolink@sdu.nl

Renaissance

Over negentig jaar zal niemand zich meer de naam herinneren van de auteur van de Da Vinci Code, net zomin als we nu nog de auteur kennen van Mr. Britling Sees It Through, de bestseller uit het jaar 1916, de beginperiode van de ESB. Zoals Couperus al schreef: van oude mensen, de dingen, die voorbijgaan. Ook dit is een geruststellende gedachte: sommige modetrends gaan ook weer voorbij.

De overweldigende aandacht voor het boek van Dan Brown is intrigerend en nog niet eens om de inhoud van het boek. De aanwezigheid van het boek, en meer recentelijk de film, formeert en versterkt groepen voorstanders en tegenstanders. Zonder overdrijving is hier het begrip 'information cascades' op z'n plaats: voor- en tegenstanders laten zich graag door groepspreferenties leiden en al helemaal als kerkelijke leiders zich hiermee bemoeien. Met middeleeuwse mystiek worden de verborgen tekenen gezocht van Maria Magdalena in Het Laatste Avondmaal of in de zoveelste herinterpretatie van de Heilige Graal. Het is een onderhoudende activiteit en u bent allen van harte uitgenodigd om nog meer symbolen te herkennen. Als econoom is het aanlokkelijk om in tekening van de Man van Vitruvius, een eerste proeve van vraag- en aanbodcurve te zien, waarin de mens dan nog wel centraal staat. Ook moet het u zijn opgevallen dat de tafel in Het Laatste Avondmaal overdwars is geschilderd door Da Vinci, terwijl in de lengte richting veel meer ruimte zou zijn geweest; dit allemaal om aan te geven dat een prisoner's dilemma aanstaande is en een Nash evenwicht niet noodzakelijk efficiënt is.

Maar met alle commotie rond eventuele christelijke thema's in de Da Vinci Code, is de aandacht wat afgeleid van de hoofdpersoon uit de titel van het boek: Leonardo da Vinci (u weet wel van die Code).

Leonardo da Vinci, het schoolvoorbeeld van de renaissancemens, schilder, beeldhouwer, architect, uitvinder, ingenieur, filosoof, sterrenkundige, natuurkundige, scheikundige, kortom, een homo universalis. Leonardo was de man van de observatie en inductie, die vogels bestudeerde voor de bouw van een vliegtuig en menselijke anatomie bestudeerde in de praktijk. En de periode waarin hij leefde was er een waarin het wereldse karakter van de wetenschappen en het toenemende individualisme lieten zien dat de Moderne Tijd was begonnen.

Economen hebben het niet zo op (kunst)stromingen toegepast op de economische wetenschap. De indeling in 'klassieke economie' en 'neoklassieke economie' is alleen maar een voorzichtige poging om een tijdsdimensie in de ontwikkeling van een 'troosteloze wetenschap' aan te brengen, maar benamingen zoals barok, rococo en romanticisme zijn aan de economie voorbij gegaan. Maar zou de renaissance niet een spiegel voor onze tijd kunnen zijn?

Aan het einde van de 20ste eeuw hebben economen, en niet-economen, kunnen zwelgen in wat werd aangeduid als het toenemende individualisme. Alle normen- en waarden discussies ten spijt hebben we de economische liberalisering van markten in de jaren negentig tot hoogste doel gesteld. Deze ontwikkelingen hebben niet altijd geleid tot een meer wereldse blik en is de terechte vraag nu wie er wat mee is opgeschoten. Aan het begin van de 21ste eeuw is het tijd voor een wedergeboorte van de economie, zowel als wetenschap en als praktijk, om zodoende meer realisme toe te laten in het economisch debat.

In de architectuur van de 20ste eeuw was de stelregel dat de vorm de functie volgt ('*form follows function*'). Met de hernieuwde ESB die voor u ligt wordt een poging gedaan om deze regel om te draaien: *function follows form*. Aan de vorm van het blad is gesleuteld om meer mogelijkheden te creëren voor interactie: meningen, reacties, debat. Of ESB deze functie ook zal gaan vervullen zal grotendeels afhangen van de deelnemers, die in het vakblad een forum herkennen voor de renaissance in de economie en ESB zullen gebruiken. In de afgelopen negentig jaar heeft ESB de economen van Nederland in beweging gebracht, zowel als auteur en als lezer. ESB is er klaar voor om mensen in beweging te brengen, Leonardo da Vinci indachtig:

"Ijzer roest als het niet gebruikt wordt, stilstaand water verliest zijn zuiverheid en bevriest als het koud wordt; zo ondermijnt inactiviteit de kracht van de geest." (Leonardo da Vinci)